

ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ԲԵՌԼԻՆԻ ԽԱՂԱՂՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱԾԽԱՐՀԱՅԻՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ

Հունիսի 21—24-ը Գերմանական Դեմոկրատական Հանրապետության մայրաքաղաք Բեռլինում տեղի ունեցավ համաշխարհային Խաղաղության համագումարը, իսկ հունիսի 25-ին և 26-ին նշվեց համաշխարհային խաղաղության շարժման ստեղծման 20-ամյա հոբելյանը:

Խաղաղության համագումարին մասնակցելու հրավեր էր ստացել նաև Նորին Ս. Օծություն **Տ. Տ. Վազգեն Ա. կաթողիկոսը:**

Հունիսի 18-ին, չորեքշաբթի առավոտյան, Վեհափառ Հայրապետին ողջերթ մաղթելու համար Երևանի օդանավակայանն էին եկել Մայր Աշոտի միաբանությունն ու պաշտոններունը, Գերագույն հոգևոր խորհրդի անդամները: Հայոց Հայրապետին բարի ճանապարհ են մաղթում նաև Հայկական ՍՍՀ Միևիստրների սովետին առընթեր հայ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Կ. Դալաքյանն ու տեղակալ Ս. Հովհաննիսյանը:

Վեհափառ Հայրապետին դեպի Բեռլին ուղևորության ժամանակ ողեկցում էր ս. Գեղարդա վանքի վանահայր Նարեկ վրդ. Ծաքարյանը:

Երեք և կես ժամ հետո Վեհափառ Հայրապետը Մոսկվայում է: Նրան դիմավորում են Ռուսաստանի և Նոր Նախիջևանի թեմի առաջնորդ տ. Պարզև եպս. Գևորգյանը, թեմական խորհրդի անդամները և ՍՍՀՄ Միևիստրների սովետին առընթեր կրոնական

գործերի խորհրդի աշխատակից Ա. Ֆ. Բուկարինը:

Հունիսի 19-ին Մոսկվայի Ծերեմետևոյի օդանավակայանում Հայոց Հայրապետին ճանապարհում են տ. Պարզև եպիսկոպոսը և Ա. Ֆ. Բուկարինը:

Վեհափառ Հայրապետը Բեռլին է հասնում երկու և կես ժամվա թռիչքից հետո: ԳԴՀ-ի մայրաքաղաքում հայոց եկեղեցու գերագույն պետին առանձին կարևորությանը դիմավորում են ԳԴՀ-ի Խաղաղության պաշտպանության կոմիտեի քարտուղար պրն. Ցենկերը և այլ անդամներ ու թղթակիցներ: Ողջույնի և բարիգալստյան ջերմ խոսքերից հետո, Վեհափառ Հայրապետը օդանավակայանի հանգստի սենյակում բարեհաճում է պատասխանել թղթակիցների հարցերին:

Բեռլինում Ամենայն Հայոց Հայրապետը հյուրընկալվում է մայրաքաղաքի շքեղ հյուրանոց «Բեռոլինա»-ի հարկաբաժիններից մեկում:

Բեռլինը այս օրերին տոնական տեսք ուներ: Բոլոր գլխավոր պողոտաների եզրերին և նշանավոր հյուրանոցների ճակատներին ծածանվում էին դրոշակներ, որոնց վրա աչքի էր ընկնում խաղաղության աղավնին:

Հունիսի 21-ին, շաբաթ առավոտյան ժամը 9.30-ին, «Ծաղրոտֆորում» կոչված մեծ դահլիճում իր աշխատանքն է սկսում Խա-

Խաղաղության համաշխարհային համագումարը հեղինակ

դադարող համաշխարհային համագումարը, որին ներկա են լինում 56 միջազգային և 520 ազգային կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ ու գործիչներ, 101 երկրներից: Պատգամավորների ընդհանուր թիվը կազմում էր 1100 հոգի: Բացի համագումարի իսկական մասնակիցներից, ներկա էին նաև բազմաթիվ հյուրեր և թղթակիցներ:

հային համագումարը աշխատում է հինգ հանձնաժողովներում:

Վեհափառ Հայրապետը ներկա է լինում երրորդ՝ Մերձավոր Արևելքի հանձնաժողովին:

Հունիսի 23-ին իրենց եզրափակիչ նիստերում հանձնաժողովները պատրաստել էին իրենց հաշվետվությունները՝ ներկայացնելու հաջորդ օրվա լիագումար նիստին:

Բեռլինի խաղաղության համաշխարհային համագումարում հայ և ռուս եկեղեցիների պատվիրակությունները

Նիստը երկարատև ծափողջույնների տակ բացվում է Հնդկաստանի պատվիրակության ղեկավարի կողմից: Ելույթները թարգմանվում էին տարբեր լեզուներով. ռուսերեն, գերմաներեն, անգլերեն, իսպաներեն, ֆրանսերեն:

Բացման նիստում առաջինն ընթերցվում է ԳԴՀ-ի նախագահ Վալտեր Ուլբրիխտի ուղերձը, ապա պաշտոնական մյուս ուղերձները՝ Սովետական Միության ղեկավարներ Լեոնիդ Բրեժնևի և Ալեքսեյ Կոսիգինի, Վիետնամի Ռեպուբլիկական կառավարության, արաբական երկրների, Հնդկաստանի, Գվինեայի և մյուս երկրների վարչապետների:

Հունիսի 21-ի օրվա երկրորդ կեսից մինչև 23-ի գիշերը խաղաղության համաշխար-

հուն օրվա երկրորդ կեսին, բացի վերոհիշյալ հինգ հանձնաժողովներից, կազմվում է նաև հատուկ ենթահանձնաժողով, որը բաղկացած էր տարբեր երկրներից եկած, համագումարին մասնակցող շուրջ 120 հոգևորականներից և կրոնական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներից՝ քրիստոնյաներ, մահմեդականներ, բուդդայականներ, մոլսիսականներ, հինդուսներ և այլ կրոնի ներկայացուցիչներ: Այս հանձնաժողովում Վեհափառ Հայրապետը ելույթ է ունենում և աւսում է.

Սիրելի եղբայրներ.

Մենք բոլորս հավաքվել ենք այստեղ՝ խաղաղության այս ժողովին՝ հանուն Աստուծո, որ Տերն է խաղաղության՝ Փրկիչը մեր:

Մենք այստեղ ենք գտնվում, որովհետև վտանգված է աշխարհի խաղաղությունը: Միասնական կերպով պետք է պաշտպանենք բոլոր երկրների, բոլոր մարդկանց կյանքը:

Եթե իրոք մենք մեզ ճանաչում ենք որպես Աստուծո նորդիներ, ապա ուրեմն խաղաղության եղբայրներ ենք, խաղաղության սպասավորներ: Մեր պարտքը պետք է լինի աղոթել և գործել մարդկանց հոգիների խաղաղեցման, ժողովուրդների եղբայրացության և մարդկության խաղաղության համար: Ահա թե ինչու Մենք Մեզ գտնում ենք երջանիկ՝ մասնակցելով այս համագումարին, որտեղ համախմբվել են բոլոր ազգությունների, բոլոր աշխարհամասերի պատասխանատու ներկայացուցիչներ, բարի կամքի տեր մարդիկ:

Մարդկանց և ժողովուրդների միջև խաղաղություն հաստատելու և այն ամրապնդելու համար պետք է արմատախիլ անել քաղաքական, ընկերային և տնտեսական այն դրդապատճառները, որոնք ծնունդ են տալիս թշվառությունների, շահագործման, անարդարությունների, ատելության և, նույնիսկ, արյունահեղ պատերազմների:

Պետք է կարենալ հստակորեն և քաջությամբ դիտել երևույթները՝ իմանալու համար, որ դժբախտությունների ներկա ձևերն են հանդիսանում գաղութակալությունը, ռապիդը, Մերձավոր Արևելքի ծանրակշիռ տագնապը և, մանավանդ, Վիետնամի զարհուրելի պատերազմը: Պատերազմների ընթացքում միշտ էլ հնարավոր են դառնում բոլոր տեսակի անարդարությունները, երեվակալելի բոլոր ոճիրները: Պատերազմը բոլոր ոճիրների համագումարն է: Այսպես է, որ առաջին համաշխարհային պատերազմի ընթացքում, 1915 թվականին, Արևմտյան Հայաստանում կայսերական Թուրքիայի կառավարության հրամանով տեղահան եղան ու բնաջնջվեցին շուրջ երկու միլիոն հայեր: Դա մեր դարաշրջանի առաջին ցեղասպանությունն էր: Ձեզ հայտնի է, որ համաշխարհային երկրորդ պատերազմի ընթացքում տեղի ունեցան առավել ողբերգական իրադարձություններ: Մենք կամենում ենք, որ նման ոճիրներ այլևս երբեք չկրկնվեն երկրի վրա:

Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցու անունից ի սրտե ողջունում եմ Ձեզ բոլորիդ, որ բարին Աստված լինի մեզ օգնական, որպեսզի կատարվի Իր տերունական կամքը, խաղաղություն լինի երկրի վրա և բարի կամեցողություն՝ մարդկանց միջև:

Հունիսի 24-ին, երեքշաբթի, տեղի է ունենում համագումարի եզրափակիչ նիստը:

Այստեղ կարդացվում են համագումարի հինգ հանձնաժողովների զեկուցագրերն ու եզրակացությունները, որոնք պատգամավորների կողմից ընդունվում են ծափող-ջուլններով:

Խաղաղության լսարանի այս հսկա դահլիճում մեծ խանդավառություն է ստեղծվում, երբ նախագահը կարդում և քվեարկության է դնում Խաղաղության համաշխարհային համագումարի կոչը՝ ուղղված աշխարհի ժողովուրդներին և պետություններին, եկեղեցիներին և կրոնական հաստատություններին, գիտնականներին և արվեստագետներին ու բոլոր բարի կամքի տեր մարդկանց:

Հունիսի 25-ին և 26-ին տեղի է ունենում համաշխարհային խաղաղության շարժման 20-ամյա հրեշտակական նստաշրջանը:

Համաշխարհային խաղաղության շարժումը ծնունդ է առել մի այնպիսի ժամանակաշրջանում, երբ միջազգային հորիզոնում սկսվել էր ուրվագծվել պատերազմների վերստին, ատումային գեների սարսափը: Պատահական չէր, որ 1949 թվականի Ստոկհոլմի պատմական կոչի շուրջ անմիջապես համախմբվեցին աշխարհի բոլոր խաղաղասեր ուժերն ու կազմակերպությունները, պետություններն ու անհատները: Հայաստանյայց առաքելական եկեղեցին ևս ողջունեց խաղաղության շարժման այդ հիմնադրումը: Այսօր խաղաղության պայքարի մարդիկ երախտագիտության հիշում են շարժման հիմնադիր, ֆրանսիացի հայտնի գիտնական ու հասարակական գործիչ, հանգուցյալ **Ֆ. Ժյոիո Կյուրիի** անունը: Համագումարի այդ հրեշտակական նիստում իրենց գեղեցիկ ու բովանդակալից ճառերով հանդես են եկել մեծ գրող Ն. Տիխոնովը (ՍՄՀՄ), նշանավոր հասարակական գործիչ ֆրանսուհի Դեքաթե Պյունը, խաղաղության շարժման հիմնադրի թողը՝ Է. Կյուրին, և ուրիշներ: Այդ նիստի վերջում միաձայնությամբ ընդունվել է հայտարարություն-կոչ՝ ուղղված պետություններին և ժողովուրդներին՝ վստահ խաղաղության պահպանման և ամրապնդման ամբողջ աշխարհում:

Հունիսի 26-ի Խաղաղության համաշխարհային համագումարի հրեշտակական և վերջին նիստում տեղի է ունենում նաև նախագահության վերընտրություններ, որով և համագումարը իր աշխատանքները համարում է ավարտված: 6

Հունիսի 26-ին, երեկոյան ժամը 19-ին, Բեռլինում՝ խաղաղության համագումարի բոլոր պատգամավորների թվում նաև Վեհափառ Հայրապետը հատուկ հրավերով ներկա է գտնվում մայրաքաղաքի «Մուսկվա» ճաշարանում կազմակերպված ընդու-

նելությանը: Այդ հրավերը ուղարկվել էր ԳԴՀ-ի պետական կրոնական քարտուղարության կողմից: Ընդունելությանը ներկա էին ավելի քան 110 հրավիրյալներ:

Հունիսի 24-ին Վեհափառ Հայրապետը հրավիրվում է ԳԴՀ-ի Մինիստրների սովետի կազմակերպած ընդունելությանը, որը տեղի է ունենում Կառավարական մեծ և շքեղ շենքում:

ԳԴՀ-ի թերթերը, ինչպիսիք են «Նոր Գերմանիա», «Նոր Ժամանակ», հաճախ առիթ ունեցան իրենց էջերում անդրադառնալու Վեհափառ Հայրապետի անձին և զետեղեցին Նրա նկարները:

Ավարտված է Վեհափառ Հայրապետի՝ համաշխարհային Խաղաղության պաշտպանության համագումարին մասնակցելու կարելիոր առաքելությունը:

Հունիսի 28-ին Նա հրաժեշտ է տալիս հյուրընկալ Բեռլինին, ինչպես նաև Իրեն բարի ճանապարհ մաղթելու համար օդանավակայան եկած ԳԴՀ-ի Խաղաղության պաշտպանության հարգարժան ներկայացուցիչներին և Բեռլին—Մոսկվա օդանավով, մոտ երկուսուկես ժամվա թռիչքից հետո, Վեհափառ Հայրապետը ժամանում է Մոսկվա և դիմավորվում է Ռուսաստանի ու Նոր Նախիջևանի թեմի առաջնորդ տ. Պարզևեպս. Գևորգյանի, թեմական խորհրդի անդամների, ինչպես նաև ՍՍՀՄ Մինիստրների սովետին առընթեր կրոնական գործերի խորհրդի աշխատակից Ա. Բուկարինի կողմից:

ՆԱՐԵԿ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ԾԱՔԱՐՅԱՆ

